

2. Гура О. І. Вступ до спеціальності «Педагогіка вищої школи»: [навч. посібн.] / О. І. Гура. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
3. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення: [навч. посібн.] / В. С. Лозниця. – К.: «ЕксОб», 1999. – 303 с.
4. Семенова А. В. Основи психології і педагогіки: [навч. посібн.] / А. В. Семенова, Р. С. Гурін, Т. Ю. Осипова. – К.: Знання, 2006. – 319 с.
5. Столяренко А. М. Психология и педагогика: [чебн. пособн.] / А. М. Столяренко. – М.: Юнити-Дана, 2004. – 423 с.

В статье рассматриваются особенности формирования профессионально-личностного саморазвития студентов вуза, обоснована важность данного процесса .

Профессионально-личностный, саморазвитие, профессиональное мышление, самопознание, самовоспитание, самообразование, самоанализ, творчество, критичность, психолого-педагогический, мировоззрение, сравнения.

The article deals with the features of the formation professional and personal self-development of students higher educational establishment, and the importance of this process is proved.

Professional and personal, self-development, professional thinking, self-cognition, self-training, self-education, self-analysis, creativity, criticality, psychology and pedagogy, philosophy, comparison.

УДК 378: 619

«РОТАЦІЙНИЙ РІК» ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ВЕТЕРИНАРНИХ ВНЗ НІМЕЧЧИНИ

О.П. Пилипенко, аспірант

У статті розглядаються аспекти введення «ротаційного року» в ветеринарних ВНЗ Німеччини. Вперше він був запроваджений у квітні 2005 на в факультеті ветеринарної медицини в Мюнхенському університеті Людвіга-Максиміліана для поліпшення якості клінічної підготовки студентів-ветеринарів. Запропоновано використання накопиченого досвіду німецьких ВНЗ в практику роботи українських ветеринарних ВНЗ з метою підвищення клінічної підготовки фахівців ветеринарної галузі.

Лікар ветеринарної медицини, вища ветеринарна освіта, навчальний рік, семестр, навчальний план.

Вступ та постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний етап розвитку системи вищої ветеринарної освіти як в цілому, так і всієї вищої освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями,

© О.П. Пилипенко, 2014

спрямованими на збереження досягнень минулого і на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики. Характерними особливостями розвитку вищої ветеринарної освіти сьогодні є пошук нових змісту, форм, методів і засобів навчання і управління; вивчення передового досвіду європейських країн; розгортання широкої експериментальної роботи, спрямованої на впровадження освітніх інновацій. Сучасні українські ветеринарні ВНЗ, які вивчають досвід європейських університетів і на практиці реалізують принципи побудови гнучких високотехнологічних освітніх систем на основі застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, не ставлять за мету одночасно впровадити всі принципи Болонського процесу, а з досвіду зарубіжних колег взяти на озброєння все найкраще, підвищивши тим самим ефективність навчання і, отже, конкурентно-здатність своїх випускників.

Навчальні програми для фахівців ветеринарної справи Німеччини характеризуються наступними ознаками: вони є чітко професійно орієнтованими, випускники роблять кар'єру у вузькій професійній області; технології навчання в німецьких ВНЗ сфокусовані на практичному застосуванні отриманих знань. Звернення до інноваційного педагогічного досвіду європейських країн, а саме Німеччини, де система вищої ветеринарної освіти характеризується гармонійним поєднанням старих університетських традицій та інноваційних методів управління освітою, фундаментальної теоретичної освіти та науково-дослідної діяльності, доступності і високої якості освіти, є одним зі шляхів її вирішення освітніх проблем вищої ветеринарної освіти України.

Мета статті – розглянути аспекти введення «ротаційного року» як фактору підвищення клінічної підготовки фахівців ветеринарної справи в ветеринарних ВНЗ Німеччини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми. Питання освіти в Німеччині стало предметом дослідження багатьох українських та зарубіжних дослідників. Проблематику дуальної системи професійного навчання вивчали такі вчені, як Н. Абашкіна, І. Акімова, С. Романов, Д. Торопов, Г. Федотова, К. Хюфнер та ін. Порівняльний аналіз систем вищої ветеринарної освіти Німеччини і інших країн презентовано в працях німецьких вчених-компаративістів, а саме: порівняльний аналіз систем вищої ветеринарної освіти Іспанії і Німеччини – Зіна Франціска Маріон Фріс (Sina Franziska Marion Frieß); порівняльний аналіз систем вищої ветеринарної освіти держав Євросоюзу (Чехії, Угорщини, Нідерландів, Австрії, Швейцарії) та Сполучених Штатів Америки – Барбара Сузанна Штробель (Barbara Susanne Strobel); порівняльний аналіз систем вищої ветеринарної освіти Франції і Німеччини Петра – Андреа Бук (Petra Andrea Buck); порівняльний аналіз систем вищої ветеринарної освіти Австрії і Німеччини – Карін Мурауер (Karin Murauer), порівняльний аналіз систем вищої ветеринарної освіти Англії і Німеччини – Олівер Поль (Oliver Pohl). Історичний розвиток ветеринарної освіти презентовано на прикладі історії Інституту гігієни харчових продуктів факультету ветеринарної

медицини Лейпцизького університету науковцем Сінді Крюгер (Cindy Krüger), роль жінок в становленні ветеринарної освіти за періоди (1950 – 1952) і (1958 –1989) вивчалася Беттіною Адела Маурер (Bettina Adela Maurer). У руслі даної теми слід також згадати роботу Беттіни Ейфлер (Bettina Eifler), яка розглядала роль жінки-фельдшера ветеринарної медицини в історії розвитку ветеринарної медицини в Німеччині за період 1951–2006 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. В наш час фахівців ветеринарної медицини в Німеччині готують на чотирьох факультетах: в Берліні (Fachbereich Veterinärmedizin der Freien Universität), в Мюнхені (Tierärztliche Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität), в Гіссені (Fachbereich Veterinärmedizin der Justus-Liebig-Universität), в Лейпцизі (Veterinärmedizinische Fakultät der Universität) і в Університеті ветеринарної медицини Ганновера (Tierärztliche Hochschule).

Факультет ветеринарної медицини Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана на сьогодні складається з 15 інститутів та клінік, дослідницького господарства в комуні Обершляйсхайм (земля Баварія). Викладацький склад факультету налічує 14 штатних професорів, 14 позаштатних професорів, одного почесного професора, 18 позаштатних доцентів і 24 асистента. На даний час на факультеті навчається 1864 студенти, серед них 1/7 складають студенти-першокурсники. Термін навчання на ветеринарному факультеті Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана складає 5,5 років (11 семестрів), який поділяється на доклінічну („vorklinische“ Semester) і клінічну підготовку фахівців ветеринарної справи. Студенти за 4,5 роки навчання на факультеті ветеринарної медицини опановують 3850 годин нормативних і вибіркових дисциплін циклу науково-теоретичної, професійної та практичної підготовки ветеринарів. На навчальну практично-клінічну підготовку (практику) відводиться 1170 годин: 70 годин в сільському господарстві, тваринництві і скотарстві, 150 годин в лікувальній практиці ветеринарного лікаря, 75 годин в закладах гігієнічного контролю та інспекції продуктів харчування, 100 годин в закладі ветеринарно-санітарної експертизи м'яса, 75 годин в закладах державної ветеринарної служби, 700 годин в ветеринарній практиці за вибором студента [4].

У квітні 2002 року факультет ветеринарної медицини Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана перевірявся комісією Європейської Асоціації закладів ветеринарної освіти (EAEVE) [3]. Значної критики на той час зазнала клінічна підготовка студентів-ветеринарів. Було зроблено висновки, що ніякі імітації операцій в аудиторії не навчать студентів здатності клінічно мислити, досліджувати пацієнта, встановлювати діагноз, проводити операції та ін. З метою одержання студентами-ветеринарами на основі раніше здобутих знань досвіду клінічної практичної роботи з фаху, поглиблення професійних знань, підвищення рівня умінь та навичок лікаря ветеринарної медицини під час літнього семестру 2005 року на ветеринарному факультеті Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана був введений так званий «ротаційний рік» («клінічна ротація» студентів). Під

час цього року студент перебуває в тих умовах, в яких йому належить працювати після закінчення університету. Таким чином, загальна теоретична підготовка студентів-ветеринарів за попередні 3,5 роки (7 семестрів), що передбачає відвідування лекцій та семінарських занять, самостійну роботу над літературою, участь в конференціях, консультаціях, семінарах, форумах знаходить своє практичне втілення під час плідної праці студентів в різних закладах ветеринарної галузі. Якщо під час перших семи семестрів клінічна практика проходила в вільний від лекцій час, то під час «ротаційного року», коли студенти не відвідують лекції, вони в змозі постійно займатися підвищенням навичок клінічної підготовки саме на робочих місцях. «Ротаційний рік» об'єднує 8-й та 9-й семестри, в часовому вимірі він розбивається на 14 блоків, тривалість кожного з врахуванням різдвяних і новорічних канікул складає 3,5 тижні. Кожна клініка при ВНЗ пропонує шість навчальних курсів, додатково до цих блоків вводиться семитижневий параклінічний блок (ветеринарна патологічна фізіологія, основи профілактики і лікування хворих тварин в умовах колективних і фермерських господарств, ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів тваринного походження) [1].

Програма «ротаційного» року

Назва блоку	Назва закладу	Тривалість практики (тижнів)
Блок 1	Клініка для коней (хірургія)	2
Блок 2	Клініка для коней (внутрішні хвороби тварин)	2
Блок 3	Клініка для маленьких тварин (хірургія)	2
Блок 4	Клініка для маленьких тварин (хірургія)	2
Блок 5	Клініка для маленьких тварин(внутрішні хвороби тварин)	2
Блок 6	Клініка для маленьких тварин (внутрішні хвороби тварин)	2
Блок 7	Кафедра акушерства, гінекології та андрології	2
Блок 8	Кафедра акушерства, гінекології та андрології	2
Блок 9	Клініка для птахів, рептилій, амфібій і риб	2
Блок 10	Клініка жуйних тварин	2
Блок 11	Клініка свиней	2
Блок 12	Бактеріологія / вірусологія та патологія по 1 тижню	2
Скотобійня	Скотобійня	3
Заклад державної ветеринарної служби	Заклад державної ветеринарної служби	2
Заклад гігієнічного контролю та інспекції продуктів харчування	Заклад гігієнічного контролю та інспекції продуктів харчування	2
Практика	700 годин = 4 місяці	16
Канікули	Різдво	5

До інноваційних процесів навчання в німецьких ветеринарних ВНЗ долучився також Гіссенський університет імені Юстуса Лібіха (Justus-Liebig-Universität Gießen), який був заснований в 1607 р. ландграфом Людвігом V як Гіссенська Академія. Університет розташований в невеликому містечку Гіссен в центрі Німеччини (федеральна земля Гессен). Гіссен відомий, насамперед, як університетське місто, що живе під девізом «Wissen schafft die Stadt» («Наука створює міста»). До 1945 року університет називався Університетом Людвіга (Ludwigsuniversität). Частина університету, що залишилася неушкодженою до кінця Другої світової війни, була перетворена в Інститут землеробства і ветеринарії імені Юстуса Лібіха (Justus-Liebig-Hochschule für Bodenkultur und Veterinärmedizin), який в 1957 році (після 350 років заснування) знову отримав статус університету [1].

В Гіссенському університеті імені Юстуса Лібіха в 9-ому і 10-ому семестрах «циклічного року» («Rotationsjahr») 25 груп студентів-ветеринарів, кожна з яких налічує близько 8 студентів, проходять практику у такій послідовності: в ветеринарному закладі для коней (4 тижні), у ветеринарній клініці для маленьких тварин (8 тижнів), у ветеринарному закладі для жуйних (2 тижні), у ветеринарному закладі по акушерству (4 тижні), у ветеринарному закладі для птахів (1 тиждень), в ветеринарному закладі для свиней (1 тиждень), в ветеринарних установах з паразитології, патології, вірусології і бактеріології (по 1 тижню в кожному). Такого розподілу практики по видам тварин в Україні наразі не існує, хоча цей вид практики має суттєві переваги, так як кожний представник тваринного світу має особливу будову організму, функції і багато видів тварин хворіють тільки їм властивими хворобами [1].

Висновки

Досконала клінічна підготовка дозволить випускнику німецького ВНЗ відразу, без коливань і тривалого періоду адаптації включитися в роботу. Практична підготовка лікарів ветеринарної медицини Німеччини досягається шляхом систематичної та активної участі їх в діагностичній і лікувальній роботі, клінічних розборах, інших видах практичної діяльності. Клініки при німецьких ветеринарних ВНЗ забезпечують якісне проходження різного типу практик, допомагають налагодити контакти з професійним середовищем, набути досвіду професійної праці. Клінічний рік є вищою формою підвищення кваліфікації лікарів ветеринарної галузі. Враховуючи позитивний досвід впровадження «ротаційного року» в ветеринарних ВНЗ Німеччини, пропонується розробити програму впровадження цієї інновації в навчальний процес ветеринарних ВНЗ України.

Список літератури

1. Гіссенський університет імені Юстуса Лібіха – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uni-giessen.de/cms/fbz/fb10>
2. Мюнхенський університет Людвіга-Максиміліана – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vetmed.uni-muenchen.de/index.html>